

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletemo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potenciala za trajnostni razvoj v okviru EU.

Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi Integral Green Slovenia (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

ČETRTI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 16. nadaljevanje

19. 2. 2018

16. Slovenci smo bolj Evropejci kot povprečen Evropejec. In kaj lahko mi damo Evropi?

V [15. nadaljevanju](#) smo spomnili na uspešne zgodbe in dosežke, ki so nastali na slovenskih tleh in se v zadnjem času večkrat omenjajo, nedvomno s pozitivnim učinkom na samozavest Slovencev. Z naslovom »Kako so slovenski timi uspeli v svetu? Kako razložiti te uspešne zgodbe, da bomo njihove izkušnje s pridom uporabili tudi drugi?« smo želeli opozoriti, da je za svetovno odmevne dosežke praviloma potrebno delo predanega tima, čeprav se mnogokrat izpostavi le enega izjemnega posameznika. Da smo Slovenci v svetovnem vrhu inovatorjev na področju električne mobilnosti, je na primer dan kasneje potrdila novica, da

Pipistrel za Uber razvija taxi-letalo¹, medtem ko smo nekaj nadaljevanj prej predstavili prodorne dosežke [Inštituta Metron](#)².

V okviru prizadevanj za Integralno zeleno Slovenijo pa želimo predstavitev uspešnih zgodb še nadgraditi. Zato jih skušamo razložiti način, da bo njihove izkušnje in spoznanja iz teh študij primerov mogoče praktično uporabiti za trajnostno soočanje z izzivi današnjega časa, tako v Sloveniji kot širše v Evropi. In to nas povezuje z naslovom današnjega prispevka, v katerem je povzeta petkova novica³: »Slovenski anketiranci v raziskavi Eurobarometer so glede na evropsko povprečje bolj optimistični glede prihodnosti EU-ja, več pa jih tudi občuti državljansko pripadnost⁴.« Torej lahko rečemo, da smo »bolj Evropejci od Evropejcev«. V večji meri vidimo pozitivne doprinose EU kot povprečni državljan EU. Kaj pa po drugi strani lahko Slovenci doprinesemo naši širši domovini, ki v zadnjih letih pada iz krize v krizo in tudi njena prihodnost ni tako svetla, kot smo bili prepričani pred leti?

Na podlagi refleksije o različnih prizadevanjih za trajnostni razvoj, od praktičnih modelov podjetij in lokalnih skupnosti do svetovnih strateških dokumentov (kot je Agenda 2030), smo v prvem delu [Integralne serije](#) oblikovali osem praktičnih NAČEL za celostno soočanje z izzivi preko trajnostnega razvoja (našteti v [15. nadaljevanju](#)). Ob upoštevanju teh načel je možno zgraditi različne teorije, pri katerih je integralni vidik⁵ zelo poudarjen. V pobudi za Integralno zeleno Slovenijo⁶ smo se naslonili na teoretično delo alternativnih⁷ ekonomistov Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja, ki delujeta v okviru Centra za integralni razvoj Trans4m s sedežem v Ženevi. Z njima tudi neposredno sodelujemo od leta 2011 dalje.

Osnovne ideje profesorjev Lessema in Schiefferja so povzete v konceptualnem okviru INTEGRALNIH SVETOV⁸, kot je prikazan na spodnji sliki⁹ in smo ga uvedli v 15. nadaljevanju. Na prvi pogled preprosta shema, ko pa se poglobljamo v ta konceptualni okvir, odkrivamo njegovo zapletenost. Kar je tudi razumljivo: da naj bi bil teoretski model resnično in dolgoročno uporaben, mora ustrezno odražati kompleksnost sodobnega sveta z množico naraščajočih in med seboj prepletenih izzivov. V četrtem tednu Integralne serije ga bomo zato še podrobneje razložili in prikazali njegovo uporabnost za razumevanje praktičnih primerov. Torej kako jih navdihujejo vrednote v središču in kako vsak po svoje na originalen način prepletajo vse štiri »svetove«: naravo in skupnost, kulturo in ozaveščenost ali duhovnost, znanost in tehnologijo ter podjetništvo in gospodarstvo. Sledili bodo še drugi primeri uporabe tega okvira, kot na primer na področju ekonomije (s štirimi ekonomskimi pristopi), ali pa pri konceptu pametne integracije, ki smo ga »iznašli« pri Integralni zeleni Sloveniji in je tudi v naslovu naše Integralne serije: »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«.

¹ Seveda na električni pogon. Objavljeno na <http://novice.svet24.si/clanek/novice/svet/5a87dabd31e04/pipistrel-za-uber-razvija-taxi-letalo>. Podjetje Pipistrel je z ustanoviteljem Ivom Boscarolom predstavljeno v 10. poglavju knjige [Integral Green Slovenia](#).

² Kot so na primer rekordne prevožene razdalje z enim polnjenjem avtomobila. Razvoj energetske samooskrbe in solarne mobilnosti do l. 2015 je podrobneje predstavljen v 9. poglavju knjige [Integral Green Slovenia](#).

³ 16.2.2018, <https://www.rtv slo.si/slovenija/eurobarometer-slovence-doma-najbolj-skrbi-zdravstvo-globalno-pa-preseljevanje-in-terorizem/446227>.

⁴ Državljsko pripadnost Evropski uniji.

⁵ Zavest o nujnosti bolj integralnih pogledov na svet se krepí v zadnjih desetletjih, prisotna pa je že več stoletij. Danes lahko govorimo celo o vzponu »Integralne dobe«. Iz preteklosti omenimo Rudolfa Steinerja, med sodobniki pa Kena Wilberja, Dona Becka, Ervina Laszla.

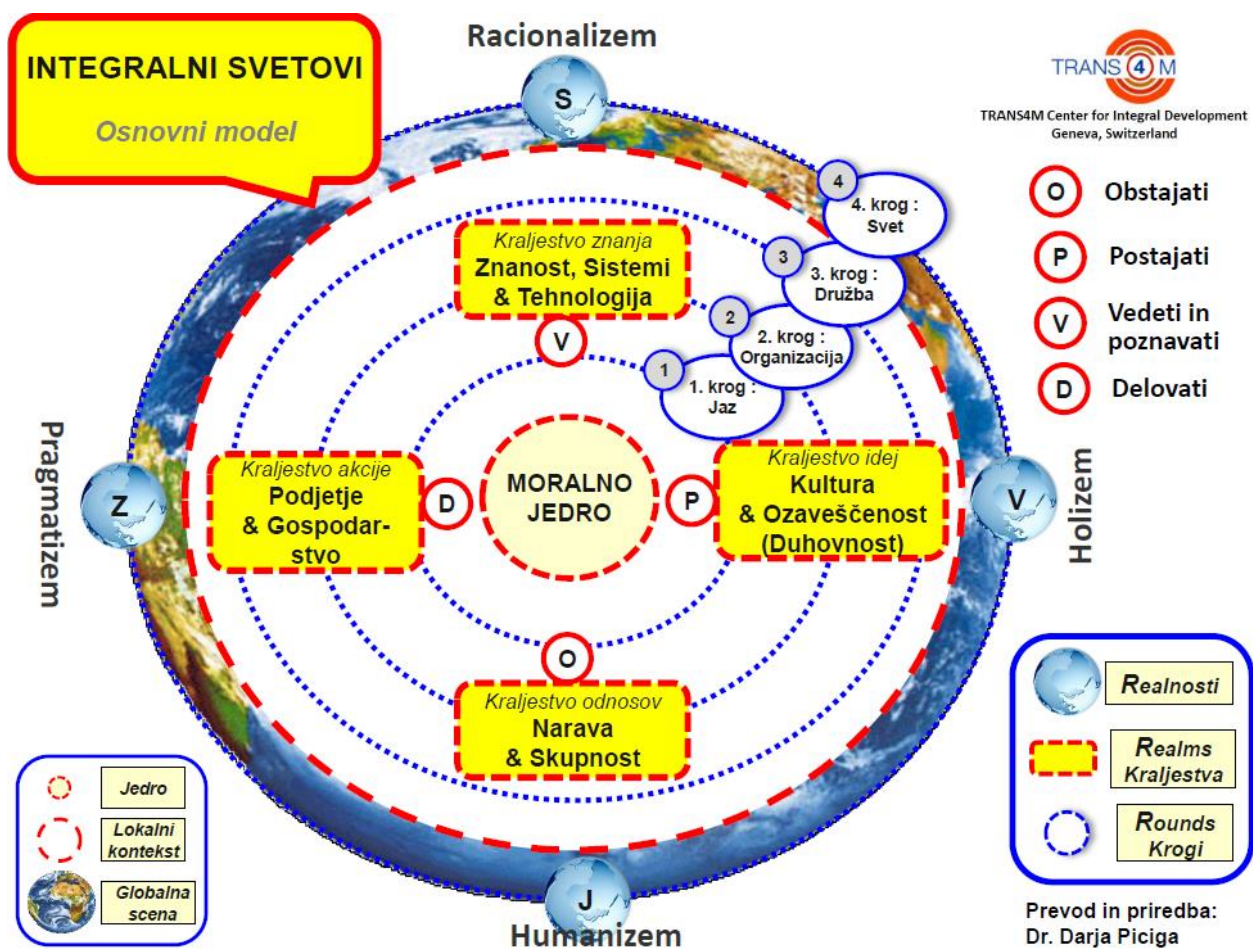
⁶ **Državljska pobuda za Integralno zeleno Slovenijo**, iz katere izhajamo, je bila objavljena aprila 2013 z originalnim naslovom: »INTEGRALNA ZELENA SLOVENIJA. Državljska pobuda za polnovredno življenje v mednarodno ugledni skupnosti Slovenije.« (<http://integralna-zelena-slovenija.si/o-nas/>). Integralna zelena Slovenija z modelom, pristopom in dobrimi praksami pa je obširno predstavljena v knjigi [Integral Green Slovenia](#) iz leta 2016.

⁷ Alternativnih glede na prevladujoči ozki ekonomski pristop, ki ne podpira trajnostnega razvoja.

⁸ Na podlagi tega okvira sta Lessem in Schieffer razvila več teoretskih prispevkov, med drugim teorijo integralnega razvoja, ki jo omenjamo v Napovedi Integralne serije in jo bomo predstavili kasneje. Zaradi kompleksnosti njunega pristopa ga razgrinjamo postopoma.

⁹ V sliki smo združili dva prikaza teoretičnega modela integralnih svetov iz 15. nadaljevanja.

Vse to nam bo omogočilo, da ponudimo možen odgovor na vprašanje v naslovu današnjega prispevka – Kakšen bi lahko bil prispevek Slovenije Evropi? Navdihujoče zgodbe, ki jih ta teden razlagamo z integralnim pristopom, bomo ob upoštevanju trajnostnih politik EU povezali v celosten model, ki pokaže pot do trajnostne prihodnosti za vso Slovenijo, pa tudi za druge dežele in skupnosti. Torej Slovenija kot vzorčni model, pilotna dežela integralne zelene ekonomije in družbe v Evropi in širše. Veliko naših značilnosti – od zgodovinske dediščine in izkušenj do »prepišne« lokacije na stičišču kultur – predstavlja močne potenciale za tako vlogo, če jih ustrezno povežemo. Vendar pa se hkrati zavedamo, da poleg dragocenih izkušenj z različnimi »svetovi« (v smislu modela integralnih svetov) doživljamo tudi neravnotežja, ki so značilna za posamezne svetove.¹⁰

Začenjamo pa z razmislekom o tem, kako se teoretski model integralnih svetov (zgornja slika) povezuje z osmimi praktičnimi načeli za trajnostno soočanje z globalnimi in lokalnimi izzivi. Nedvomno gre za nekonvencionalnost (»out-of-the-box«) v pristopu, kot jo najdemo tudi na praktični ravni, pri odličnih primerih, ali pa pri drugih trajnostno usmerjenih ekonomskih mislecih s širšim pogledom na svet (kot sta Yunus in Schumacher) – NAČELO ① (vedeno v 1. in 2. nadaljevanju). Pristop integralnih svetov je transdisciplinaren in transsektorski (čezsektorski) - ② (zlasti 2. in 6. nad.).

¹⁰ V Integralni seriji se ukvarjamo predvsem s potenciali za trajnostni razvoj, kot so dobre prakse in zelene politike. Kot opozarjata Lessem in Scieffer v knjigi *Integral Development*, pa neravnotežje pri vsakem svetu vodi negativnih pojavov. V Sloveniji so nam dobro poznani tako birokracija, dogma, korupcija, zaprti in neuspešni sistemi (rezultati neravnotežja v severnem svetu) kot materializem in tudi že skrajna revščina (značilni za Zahod).

V seriji knjig o socialni transformaciji in inoviranju¹¹ sta Lessem in Schieffer predstavila številne primere družb po vsem svetu, ki so v različnih obdobjih razvile poglede o naravi različnih elementov, sestavnih delov svojega sveta, in kako je možno ohranjati dinamično ravnotežje med temi elementi.¹² Tako vsaka družba vključuje vse štiri svetove – naravo/skupnost, kulturo/duhovnost, znanost/tehnologijo, politiko/ekonomijo. Vendar pa obstajajo svetovne regije, ki so sčasoma postale še posebej močne na enem določenem področju glede na druge. Te »arhetipske poteze« se najdejo v vsaki družbi, organizaciji, posamezniku. Seveda to ne pomeni, da je humanizem moč najti le v južni svetovni regiji (Afrika), ali da holizem korenini le na Vzhodu (torej v deželah kot sta Kitajska in Indija). Lessem in Schieffer trdita, da se je, kot kaže, v vsaki od štirih velikih regij sveta ena notranja razsežnost močneje razvila glede na ostale. Vsaka od štirih regij vključuje vse štiri »svetove«, vendar pa en ali drugi svet prevladuje. Tako je očitno, da ima regija Vzhod najdaljšo in najglobljo tradicijo na področju holizma, duhovnosti in nematerialnih vidikov, medtem ko je na primer regija Zahod razvila ogromno zmožnost za pragmatično in materialno samo-uresničevanje. Iz konceptualnega okvira izhaja, da je za vzpostavitev dinamičnega ravnotežja na globalni ravni nujno, da vsak del sveta v celoto doprinese svoj edinstveni prispevek (torej to, v čemer je najmočnejši) – in s tem bo dosežena »enotnost v različnosti«. Podobne zakonitosti veljajo tudi za raven družbe ali naroda, organizacije in posameznika.

Mogoče je največji odraz »out-of-the-box« razmišljanja pri Lessemu in Schiefferju prelom s kalupi dualizma, ki ga predlagata: **namesto »ali-ali« torej »oboje in še več«** (lahko rečemo tudi »4 + 1«). Avtorja poudarjata, da je dualistična perspektiva ena od opredeljujočih značilnosti racionalističnega (severnega) pogleda na svet. Navajeni smo, da vidimo vse kot nasprotja: dobro ali slabo, belo ali črno, bogat ali revan, razvit ali nerazvit ... kapitalizem nasproti komunizmu, humanizem nasproti pragmatizmu, ena religija nasproti drugi, ena znanstvena veda nasproti drugi ... Prevladovanje dualistične perspektive lahko vodi do velikih neravnotežij (znotraj nas samih in naših družb, na svetovni ravni) in do izzivov, ki smo jim priča danes – vendar jih strogo racionalistični um ne zmore razrešiti. Kot je opozoril že Albert Einstein, današnjih problemov ne moremo reševati z enakim načinom mišljenja, s katerim smo jih ustvarili.

Po današnjem bolj teoretskem razmisleku pa jutri spet o praktičnem delovanju za trajnostno prihodnost, ki je že uspelo preseči dualistični pogled na svet.

Dr. Darja Piciga

¹¹ <http://www.trans-4-m.com/transformation-innovation-book-series/>.

¹² V svojem znanstvenem snovanju sta črpala tudi iz del številnih avtorjev širokega razpona družboslovnih in humanističnih ved, ki sta jih integrirala v nov konceptualni okvir.